

Az Urali Bagoly (*Syrnium uralense* PALL.) elterjedése Erdélyben.

Irta: NAGY JENŐ.¹

Körülbelül 50 évvel ezelőtt, ugyanezen a helyen, az Erdélyi Múzeum-Egylet akkor még egységes ülésén, GR. LÁZÁR KÁLMÁN tartott egy fölolvastást Erdély madárvilágáról.

E fölolvastás keretén belül vázolja LÁZÁR az állattani ismeretek akkori állását, rámutat az e téren való sürgős tennivalókra, Erdély állattani szempontból való átkutatásának sürgősen szükséges voltára, mert, úgymond, a mit ma még könnyen megtehetünk, azt 10—20 év múlva talán már nem fogjuk megtehetni; mert pusztúl az állat erdeinkből, mezeinkről s vizeinkből.

Már ő sürgette akkor a természettudományok népszerűsítését, mert jól látta ő, hogy mennyire befolyással van a természettudományi ismeretek hiánya az állatvilág pusztulására; s mert tudta, hogy a népszerűsítés megkönnyíti a természettudományok művelését.

És mostan, 50 év múltán, én körülbelül ugyanazokat mondhatnám el, a mit akkor GR. LÁZÁR KÁLMÁN elmondott.

De azért, ha félszázad alatt meg is csökkent számban az állatvilág, a fajok száma Faunánkban növekedett; s ez pedig a rendszeresebb természettudományi kutatásoknak az eredménye.

Erdély, ez a kerek kis ország, amely valósággal múzeuma a természeti szépségeknek, Faunája tekintetében is oly gazdag és változatos, hogy itt a természetbúvárnak még ezután is nagyon sok tennivalója lesz.

Nyugat- és Közép-Európa állatvilága találkozik itt Keletnek és Északnak a Faunájával. Innen ered azután az a nagy változatosság, és különleges fajokban való gazdagság.

Ennek a változatos Faunának egyik ifjú alakját, talán csak az utolsó félszázad bevándorlottját, az *Urali Bagoly*-t s ennek erdélyi elterjedését akarom most ismertetni.

¹ Bemutatta az Erdélyi Múzeumegyesület Természettudományi Szakosztályának 1907. márcz. 22-én tartott szakülésén.

Ez a madár, a *Syrnium uralense* PAUL., északkeleti Európának s az Ural-hegységnek jellemző madara.

A túlságosan szigorú telek s nagy havazások őt is téli vándorlásra készítették, s így telenként mindig levonult délibb vidékekre. Megtörtént azután, hogy a téli vendégnek megtetszett Nyugat- és Dél-Európa, s itt-ott visszamaradtak fészkelő párok. Így terjedt lassan a múlt században Nyugat és Délnyugat felé.

És ma, ha az *Urali Bagoly* mai elterjedési területén végig tekintünk, úgy körülbelül egy századon át tartott lassú áttelepedés eredményét láthatjuk.

Az Ural-hegység madarát a jelenben, mint fészkelőt, egész Közép-Európában megtaláljuk.

Elterjedésének keleti határai: Skandináviai-félsziget, Kelet-Poroszország, Böhmer-Wald, Bajor-Alpesek, Stájerország, Salzburg, Karinthia, Krajna.

Déli határai: Bosznia-Hercegovina, Szerbia, Bulgária. E határokon belül mindenütt megtalálható, mint téli vendég és mint fészkelő madár.

Az igaz, hogy fészkeire csak ritkán bukkan rá az ember, de ez nem csoda; e vad madár az Ural ős hegyi rengetegeihez hasonló, vad erdőkben él nálunk is és ott is fog hozzá a fészek-alapításhoz.

Hazánkban, különösen Erdély hegyi erdőségeiben bizonyos, hogy már évtizedek óta fészkel az *Urali Bagoly*; de azért fészket eddig Erdélyben egyáltalán nem tudtuk fölfedezni, és egész Magyarországon is csak háromszor sikerült megtalálni; kétszer LINTIA DÉNES-nek Krassó-Szörénymegyében, s egyszer HRABÁR SÁNDOR-nak Zemplénmegyében.

Legrégibb ismert előfordulási helye Breznóbánya, a honnan 1844-ből került egy példa a Nemzeti Múzeumba. Azután egészen a múlt század végéig igen ritkák előfordulási adatai.

GR. LÁZÁR KÁLMÁN az Erdélyi Múzeum-Egylet 1861—63. évkönyvében közölt „Erdély madarainak jegyzéke“ című dolgozatában említi ugyan az *Urali Bagoly*-t, de semmiféle megjegyzést nem fűz hozzá, se azt, hogy „fészkelő“, se azt nem, hogy „ritka“.

FRIVALDSZKY „Jellemző adatok Magyarország faunájához“ című munkájában — mely 1866-ban jelent meg — megemlíti, hogy tél idején a felső megyéket meglátogatja e bagoly, s néha ott el is nyaral és költ. Azonkívül „Besztercebánya vidékén és Máramarosban is észleltetett.“

S végül pedig ugyanott azt mondja, hogy ő maga a Bánságban, az Allion-hegység erdeiben egy egész családra bukkant, „a midőn éppen a tojó fiókáit a fészkekből kirepíté“ s hogy ez alkalommal két példának a birtokába jutott.

Ez lenne tehát a legrégebbi fészkelési adat, de mivel sem pontos évszám nincs erről, se a hely, se a föltalálás módja nincsen leírva, az adatot a későbbi szakkönyvek teljesen mellőzték.

BIELZ szintén nem tud biztosat mondani e madárról; újabban MADARÁSZ csak téli látogatónak mondta; CHERNEL azonban már rendszer fészkelőnek tartja, különösen Erdélyben; jöllehet az első fészket LINTIA csak 1902-ben találta.

Ime látnivaló, hogy mily keveset tudtunk eddig erről a madárról. Ennek oka egyrészen a madár titokzatossága, vad, elhagyott helyeken való életmódja; de másrészt a madárismeret hiánya is. Azok, a kik kint élnek a természetben s a kiknek leginkább volna módjuk az állat-élet titkait ellesni, mily kevéssé ismerik a madárvilágot!

Baglyot általában háromfélét különböztetnek meg; a kis fajták a *Kuvik*-ok, a nagyobbakat pedig fülük szerint osztályozzák *Fülesbaglyok*-ra és a fül nélküli *Macskabaglyok*-ra; ezentúl tovább nincs megkülönböztetés.

Már most, ilyen állapotok mellett csoda-e, hogy, habár az évenként elejtett 1000 és 1000 bagoly között az *Urali Bagoly* is szerepel mindig, szakembereknek ez mégsem jutott tudomására, és pedig azért nem, mert mi történik nálunk a legtöbbször tudatlanságból és előítéletből elpusztított madárral? Semmi! Ott hagyják a helyszínén, legföljebb kitépnek egy-két tollat belőle pipatisztítónak.

Igy azután könnyen megtörténhetik, hogy egy madár él a vadon hegyi erdőségeinkben, s mi tudomással se bírunk róla.

Csak most, hogy a legutóbbi években telenként nagyobb számmal jelentek meg, — a mi tömegesebb téli vándorlásra is enged következtetni, most fordúlt a figyelem a „hosszú farkú *Macskabaglyok*“ felé. E név igen jellemző az *Urali Bagoly*-ra, mert a közönséges *Macskabagoly*-tól főképen a hosszú farka által különbözik.

Szigorú telek alkalmával, a mikor a hegyvidéken a nagy hó megnehezíti a táplálékszerzést, lejebb vonúl a dombos vidékekre, síkságokra, közelebb emberlakta helyekhez. És ilyenkor aztán a sok elejtett példából egy részt ki is készítenek s így esetleg madárismerő szeme elé is kerülhet. De nyáron, a mikor e madár fönn a hegyek közt, messze a városoktól kerül puskacső elé, a hulló tollú baglyot, a mely a melegben hamar meg is romlik, nem tartják érdemesnek kikészíttetni azok sem, a kik télen esetleg kikészítették volna.

Ez is egy oka tehát annak, hogy nyári előfordulásairól kevesebb adatot kapunk.

Az 1904-ik évtől kezdve, 114 előfordulási adatot sikerült az *Urali Bagolyra* vonatkozólag összegyűjtenem.

Ez adatok legnagyobb részéhez ZWÖRNER SÁNDOR kolozsvári praeparator, LENDL ADOLF budapesti praeparáló intézete és LINTIA DÉNES révén jutottam, a kiknek ezen az úton is köszönetet mondok.

Nézzük már most az előfordulási helyek földrajzi fekvését. Az első pillanatra szemünkbe ötlük, hogy túlnyomó részük Erdélyben, azután az északkeleti és délkeleti hegyvidéken fekszik.

A 114 adat közül 96 adat az északkeleti hegyvidékre, az erdélyi medenczére s az azt környező hegyvidékre és délkeleti hegyvidékre vonatkozik; 14 adat a Nagy- és Kis-Alföldre és Dunántúlra, 4 adat az északi hegyvidékre.

Ez az arány már kétségtelenül mutatja az ország keleti felében való elterjedésnek a túlsúlyát, illetve az idevaló nagyobb mérvű téli bevándorlást.

Az Alföldön mindenütt nagyobbára csak a peremen mutatkozott, a hová az előhegységek nyújtják ellaposodott ágait.

Föltűnő, hogy az északi hegyvidéken oly kevés fordult elő.

Az igaz, hogy az előfordulás keleti túlsúlyához részben az is hozzájárul, hogy Kolozsvár a keleti hegyvidék központjában van, s az ide beérkezett adatok természetesen első sorban a keleti hegyvidékre vonatkoznak. De hát ott van az ország központjába, Budapestre beérkezett sorozat; látjuk, hogy ott is a keleti hegyvidék, beleszámítva az észak- és délkeleti hegyvidéket is — uralkodik, azután jön az Alföld s legutóljára marad itt is az északi hegyvidék.

Ha az én adataimból az előfordulási helyeknek egy nyugoti határát akarunk vonni, úgy azt nagyon könnyen megtehetjük. Igen érdekes, hogy ez a határ milyen éles vonallal van kifejezve. E képzeletbeli vonal kezdődik északon az Ondova-Topolya völgyében Sztropkó-nál, innen egyenesen délnek tart s Nyiregyháza, Debreczen, Arad, Temesvár, Verseczen köröszttől Buziásnál éri el az ország déli határát, a Dunát.

E vonal Észak-Dél irányú; tőle nyugatra csak 6 előfordulási hely van s ezek is mind Dunántúl vannak, holott a többi adat mind e vonaltól keletre fekvő helyekre vonatkozik. E körülmény is tehát csak megerősíti azt az adatot, hogy előfordulása leggyakoribb a keleti hegyvidéken.

Vizsgáljuk meg már most az előfordulási adatokat az évszakok szerint.

Mint már említettem is, a tél különösen alkalmas arra, hogy bizonyos ritkább fajoknak az elejtéséről szélesebb körben is tudomást szerezzünk.

De vegyük azt is tekintetbe, hogy a kik ezeket az adatokat szolgáltatották, azok többnyire csupán vadászó emberek voltak, és így a sza-

badban való tartózkodásuk is a vadászévadtól függ, ez pedig, tudjuk, az őszi és téli évszakra terjed ki főleg.

S most, ha még hozzá vesszük, hogy az *Urali Bagoly*, miként a rengetegek többi madárlakója, telenként levonúl a völgyekbe, közelebb a városokhoz, falvakhoz, természetesen fogjuk találni, — még ha a nálunk telelő északi fajokat nem is vesszük számításba — hogy a zöme az előfordulásoknak késő őszi s télre esik.

Valóban így is van.

Novembertől kezdve ápriliséig 70 előfordulási adat van, áprilistől novemberig pedig 44.

Október végén, de különösen novemberben hirtelen nagy számmal jelennek meg, s e jelenség az északkeletről való lehúzóddással magyarázható meg, annyival is inkább, mert úgyszólván velük egyszerre szoktak megjelenni a hozzánk csupán telelésre lehúzóddó s itt fészkelő *Gatyás Ölyvek* (*Archibuteo lagopus* BRÜNN), az északi *Bukó Rucza-* (*Mergus-*) fajták és magának az *Urali Bagolynak* édes testvérei a *Macskabagoly* (*Syrnium aluco* L.) és a *Nádi Füles Bagoly* (*Asio accipitrinus* PALL.), a mely utóbbiak ugyan rendes fészkelő madaraink, de néha telenként nagy számmal jönnek le hozzánk az északi vidékiek is.

A sorozatból kitűnik, hogy nem minden télen jelentkeznek egyforma mennyiségben. Bizonyos, hogy a meteorológiai viszonyoknak van a különbség előidézésében nagy szerepük, amikor nagy területekről van szó; de kisebb területeken való tömeges megjelenést részben a könnyen megszerezhető táplálék fölszaporodása is idézhet elő. Mint pl. az 1906. év őszén és telén volt ilyen eset Kolozsvár környékén, de meg az egész Mezőségen; amikor roppantúl elszaporodtak a *mezei egerek*. S így az *Urali Bagolynak* azon az őszön és telén való nagyszámú megjelenése talán e körülményre vezethető vissza.

Magát a bevándorlást közbötllenül nem tudjuk megfigyelni, hiszen az észak-európai példák semmiben sem különböznek a közép-európaiaktól. BREHM ugyan azt mondja, hogy a szibériaiak világosabbak, a mi valószínű is lehet, de azért a nálunk télen elejtett világosabb példákat nem szabad mindjárt szibériai származásúaknak tartani, mert e, színében igen változékony, madárnak világos változata nálunk nemcsak télen, hanem nyáron és ősszel is előfordul, azaz olyan időben, a mikor a szibériai bevándorlásról szó sem lehet.

Ezt a tőlem megvizsgált állatokon magam tapasztaltam.

De hát, miként a hazánkba való áttelepedése is a nálunk való teleléseknek az eredménye, joggal föltehetjük, hogy úgy az áttelelés, valamint az áttelepedés a jelenben is megvan.

Ezekből kifolyólag úgy áll a dolog, hogy, ha például télen föltűnik

az *Urali Bagoly* olyan helyen, a hol nyáron soha sem fordul elő, még azért azt nem szabad északkeleti bevándorlottnak, illetve telelőnek tartanunk, mert hiszen az épen úgy lehet „magyar honosságú” madár is.

Nézzük már mostan azokat a legfontosabb adatokat, a melyek a tavaszi és nyári előfordulásaira vonatkoznak, s a melyek minden kétséget kizárólag bizonyítják, hogy a *Syrnium uralense* PALL. Erdély madárfaunájában, mint rendes fészkelő madár, helyet követelhet magának.

A 114 adat közül április, május, június, július, augusztus, szeptember és október hónapokra, tehát arra az időre, amikor az északi telelő vendégek már elmentek, és még nem jöttek vissza, — 44 adat esik.

Mit bizonyít ez? Azt, hogy ama példák nálunk fészkelők, vagy nálunk költöttek voltak; sajnos, ez utóbbiról nem mondhatok biztosat, a mennyiben a nyári példákat nem volt alkalmam mind megvizsgálni.

De hát ugyan mit is keresne nálunk ez a madár a költés és fiók nevelés idejében, ha nem költene itt?

Szükségtelen is ezt tovább fejtegetnem. Bizonyító fészkeljünk ugyan még nincs Erdély területéről, ámbar nem hiszem, hogy már nem pusztította volna el ember e madár családi tanyáját a mi hegyeink között is, de vannak a fészkelést föltétlen bizonyító egyéb adataink.

Különben is, a vadregényes Erdély hegyi őserdői nem felelnének meg e madár vad természetének?

Vagy talán az urali állapotok jobban megfelelnek neki, mint itt nálunk, hogy ne menjek messze, a Gyalui-havasok, vagy a Bihari-havasok őserdői?

Bajosán hiszem!

A Gyalui- és Bihari-havasokból származnak legnagyobbbrészt azok a példák, a melyeket Kolozsvár környékén és a Mezőség nyugati szélén ejtettek el.

Itt kereshetjük tehát legközelebb e titokzatos madárnak fészket, a melynek föllelése azonban még rendszeres ornithologiai gyűjtőkirándulásokon is csak a vak szerencsétől függ.

Hogy Erdély területének melyik részében fészkelne nagyobb számmal, azt még nem is következtethetjük; valószínű, hogy az Erdélyi-medenczét körülvevő hegységekben mindenütt egyenlő számmal él.

Az előfordulási helyek egyenlően vannak elszórva mindenütt a medencze szélén és a Magyar-Alföld felé fordult külső peremen; tömegesebb előfordulás csak Kolozsvár körül van és a krassószőrénymegyei hegységekben.

A kolozsvári csoportosulás természetesen abból következik, hogy itt a közeli környékbeli előfordulások jutottak legbiztosabban értésemre.

Krassó-Szörényben pedig egy fáradhatatlan ornithologus gyűjti az adatokat, ugyanaz, a ki ott a fészkeket is föllelte, s az ő buzgalma folytán van nagyobb számú adatunk arról a vidékről.

Lehetséges ugyan, hogy a krassó-szörényi hegyekben nagyobb számmal fészkel, mint másutt; a mit bizonyítana az is, hogy a múlt század 60-as éveiben itt talált rá fészkeire FRIVALDSZKY, s a jelenben is itt talált rá LINTIA, már eddig is két ízben.

Igen érdekes játéka a véletlennek, hogy ama két hely, ahol fészket fölfedeztek, t. i. Zemplén vármegye és Krassó-Szörény vármegye, a két végpontján fekszik a sztropkó—buziási vonalnak; a vonaltól keletre pedig, a hol tehát elterjedésének a zöme van, fészkelési adatunk még nincs.

Nem lesz talán érdektelen, ha a magyarországi fészkelése körülményeit röviden ismertetem, annál is inkább, mert nagyon valószínű, hogy e magas északról ideszakadt madár életmódjában nálunk némi változás fog beállani.

Tehát, a mint már említettem is, először találta meg e madarat, mint fészkelőt, nem tekintve FRIVALDSZKY-t, LINTIA DÉNES¹ 1902. április 4-én, Padina-Matejen, Krassó-Szörény vármegyében. A fészek egy óriási bükknek az odvában volt, mintegy 20—22 méter magasan a fa törzsében. Az odúban pár száraz gallyon és a korhadt törmeléken ült 5 szürkésfehér, pelyhes, fogoly nagyságú fiók; kb. 2—3 hetesek lehettek. Ebből számítva, a költés igen korán, kb. februárius végén kezdődött.

Az odúban volt az anyamadar, a mely igen bátran védekezett a fészekrabló ellen, sőt egy más alkalommal ugyancsak Padina-Matejen, április 25-én, a tojó valóssággal megtámadta a fészket zavaró erdőört, míg az végre bottal le nem ütötte.

Látható ebből is e madár bátor, vakmerő természete; bátrabb, mint akármelyik nappali ragadozó. Különben ő nem is annyira a sötétség madara, hanem, miként többi északi társai, a *Lapp-Bagoly* (*Syrnium lapponicum* RETZ.) és a *Hó-Bagoly* (*Nyctea scandiaca* L.), inkább nappali ragadozó.

Az említett fészekben is d. u. 4 órakor 3 drb ép *Erdei Egér* volt a fiókák mellett.

Nézzük most a másik fészkelését Zemplén vármegyében. Itt 1903. jun. leg' égén talált rá HRABÁR SÁNDOR.² Egy magas hegyi bükkös erdőben, sziklás térszínen, két sziklatömb közé volt a fészek beékelve. Pár vékony

¹ Délmagyarországi Term.-tud. Társulat Közlönye XXVIII. évf. 2—3 füzet 1904.

² Term.-tud. Közlöny, 1903. évf. augusztus, 408. f.

galy s moha az egész fészek, azon nyúlszőr, mókusfarok, erdei szalonkatollak, sőt még egy már kikezdett császármadár is, mind bizonyítékok a táplálkozás módjára. Két fióka volt a fészekben, macskabagoly nagyságúak, szürke pelyhesek még, de a szárny- és farktollak már elég fejlettek. Ez esetben a költés április végén kezdődhetett, azaz, a középeurópai viszonyokhoz és a krassó-szörényi fészkeléshez képest is, későn.

A fészeknél itt szintén csak a tojó volt.

Ugyancsak HRABÁR ez évben júliusban is kapott egy még röpülni alig tudó fiatal példát, Nagy-Zázról, Ungvármegyéből.

Erdélyben csupán CZYNK lőtt egy kotlófoltos tojót 1890. április 19-én és ugyancsak ő kapott 1892. szeptemberben egy fiatal tollazatú példát Fogarason.

Ime, ezek az ismert magyarországi fészkelési adatok. Táplálkozásukra a zsákmányhulladékok s a gyomortartalmak, a melyeket ugyan magamnak nem volt alkalmam megvizsgálni, s a melyek a téli példákban tisztán egeret tartalmaztak, elég világot vetnek, de azért itteni életmódjukra általános érvényű következtetéseket ebből a pár adathból még nem lehet vonni.

Sok helyről való, sok adatra van szükségünk még ahhoz, hogy elterjedéséről, teleléséről, fészkeléséről s életmódjáról tiszta képet alkothassunk magunknak.

*

A madárnak a leírásába nem bocsájtkozom, hiszen az minden nagyobb madártani munkában megvan; csupán még a magyarországi példának színezetéről és méreteiről mondom el tapasztalataimat.

A mint már említettem, sokféle színváltozat van közöttük. A nagyon fehér alapszínűtől megvan a fokozatos átmenet a sötétebb szürke, sárgás-szürke s egészen a kormos-szürke példákig.

A világosabb példákön a csőr viaszsárga, ép úgy a csupasz talp; ellenben a sötétebb példákön kormos pofájából csak úgy virít ki a szép narancsvörös csőr, a melynek csak a hegye viaszsárga kissé.

A hatalmas, tűként hegyes karmok tövei vagy halványrózsaszínűek, vagy sötétpirosak; a hegyök szarúfeketébe megy át.

A szemkörüli fátyolon a legtöbbször meg van a nyoma a körkörös vonalaknak, a melyek különösen a sötétebbeken láthatók jobban, úgy hogy ezek ezáltal is igen hasonlítanak a *Lapp-Bagolyhoz*. (*Syrnium lapponicum* RETZ.)

A tőlem megmért téli példák között a méreteken való különbség elenyészően csekély volt még az ivarok szerint is. Az én

méréseimnek a középszámai a következők: $H = 60-62$ cm, $Sz = 36.5-39$ cm, $F = 31-32$ cm, $L = 6-6.5$ cm, $Cs = 5-5.5$ cm.

E méretek többé-kevésbé különböznek a szakkönyvekben adott méretektől, a melyeknek általában nagy hiányuk az, hogy nem mondják honnan származnak a megmért példák.

Különben ezekkel a mérésekkel úgy vagyunk, hogy még teljesen egyforma nagyságú állatról is különböző egyének által, különböző körülmények között végzett mérések vajmi kevésszer adnak egyező eredményeket.

És ezzel a végére is értem előadásomnak.

A rendelkezésemre állott módon gyűjtött adatsorozatból s az ez alkalommal szerzett tapasztalataimból igyekeztem tiszta képet nyújtani e madárnak magyarországi, azaz első sorban erdélyi elterjedéséről és életviszonyairól.

Igaz, hogy sokkal több adat, sokkal több megfigyelés szükséges ehhez; de különösen elengedhetetlen a költés és fiókanevelés részletes tanulmányozása; mert a madárnak faji egyénisége legszebben és legjellemzőbben nyilvánul az ivadéknevelés alkalmával, abban az időszakban, a mikor a napfényben s virágpompában ragyogó erdő, mező minden egyes lakója a fajföntartásról gondoskodik.

Hogy mennyire közelítettem meg kitűzött célomat, azt, a mint remélem, a közel jövő el fogja dönteni. S habár e titokzatos madárnak a fészke eddig még Erdélyben avatottnak a szeme elé nem került, hiszem, hogy az első „bizonyító fészkek alj” nemsokára bekerül az Erdélyi Múzeum-Egyesület új gyűjteményeibe.

*

Az 1907-ik év márczius hónapja óta — a mikor is jelen előadásomat tartottam, — sok új előfordulási és fészkelési adat került napvilágra. A Magyar Ornithologiai Központ ugyanis országos mozgalmat indított e madár megfigyelésére, a melynek eredménye 1907 végén, az „Aquila” folyóiratában látott napvilágot.

Ez országos fölvételnek az eredményei a legnagyobb mértékben igazat adnak állításaimnak s föltevéseimnek.

S így most már teljes biztossággal kimondhatjuk, hogy az *Urali Bagoly* állandó, azaz rendes fészkelő madara hazánk-nak; és első sorban jellemző különleges faja Erdélynek és a vele határos hegyvidékeknek, a mennyiben innen ismerjük legtöbb előfordulását és fészkelését.

A *Syrnium uralense* Pall. előfordulásai 1900-tól 1907. márczius 12-ig.

Idő	Hely	Drb.
1900 novemb. 17	Marosujvár (Alsófehér)	1
1900 novemb. 23	Kolozsvár	1
1901 tavaszán	Padinamatej (Krassó-Sz.)	1
1902 április 4	" 5 pull.	1
1902 április 25	"	1
1902 novemb. 1	Kolozsvár (Kolozs)	1
1902 novemb. 3	Szamosfalva (Kolozs)	1
1902 novemb.	Szucság	1
1902 novemb.	Magyarnádas "	1
1902 december 4	Hidvég (Háromszék)	2
1902 december 23	Nagysármás (Kolozs)	1
1903 januárius 26	Vajdahunyad (Hunyad)	1
1903 márczius 12	Gyulafehérvár (Alsófehér)	1
1903 márczius 19	Hadad (Szilágy)	1
1903 április 2	Felsőszinyér (Mármaros)	1
1902 április 5	Ökörmező "	1
1902 április 12	Déva (Hunyad)	1
1902 április 20	Zsibó (Szilágy)	1
1903 május 9	Kajántó (Kolozs)	1
1903 június	Magyargyerőmonostor (Kolozs)	1
1903 július	Nagyláz (Ung) juv.	1
1904 július 29	Stajerlak (Krassó-Sz.) juv.	1
1904 augusztus 1	Karlsdorf "	1
1904 augusztus 14	" "	1
1904 augusztus 21	" "	1
1904 szeptember 18	Gyula (Békés)	1
1904 október 12	Oraviczabánya (Krassó-Sz.)	1
1904 október 11	Gyulafehérvár (Alsófehér)	1
1904 október 18	Feketegyőrös (Bihar)	1
1904 október 20	Kádár (Temes)	1
1904 október 25	Feketegyőrös (Bihar)	1
1904 október 28	Szászrégen (M.-Torda)	1
1904 okt. 26—nov. 11	Temesvár (Temes)	15
1904 november 9	Nyirmada (Szabolcs)	1
1904 november —	Vista (Kolozs)	1
1904 november 19	Oraviczabánya (Krassó)	1
1904 november 20	Debreczen (Hajdu)	1
1904 november 22	Buziás (Temes)	1
1904 november 26	Forotik (Krassó-Sz.)	1
1904 november 28	Gödöllő (Pestm.)	1
1904 november 28	Kerlés (Szolnok-Dob.)	1
1904—5 telén	Molnászecsőd	1
1904—5 telén	Temesvár	5
1905 januárius 17	Szobráncz (Ung)	1
1905 februárius 2	Hidvég (Háromszék)	1
1905 februárius 7	Székelykeresztúr (Udvarhely)	1

Idő	Hely	Drb
1905 februárius 12	Kászonaltiz (Csik)	1
1905 februárius 20	Hidvég (Háromszék)	1
1905 februárius 27	" "	1
1905 márczius 1	Huszt (Mármaros)	1
1905 márczius 19	Oraviczabánya (Krassó-Sz.)	1
1905 október 19	Padinamatej "	1
1905 november 15	Temesvár (Temes)	1
1906 április 28	Padinamatej (Krassó-Sz.)	1
1906 augusztus 8	" "	1
1906 augusztus 20	Sólyomtelke (Kolozs)	1
1906 augusztus 27	Nagybánya (Szatmár)	1
1906 augusztus 27	Petrozsény (Hunyad)	1
1906 szeptember 18	Torda (Torda-Aranyos)	1
1906 szeptember 22	Oraviczabánya (Krassó-Sz.)	1
1906 szeptember 24	Budapest	1
1906 szeptember 25	Karánsebes (Krassó-Sz.)	1
1906 október 4	Sepsiszentgyörgy (Háromszék)	1
1906 október 13	Gyulafehérvár (Alsófehér)	1
1906 október 22	Mezőszakáll (Kolozs)	1
1906 október 30	Csáktornya (Zala)	1
1906 november 10	Hadad (Szilágy)	1
1906 november 7	Kolozsvár (Kolozs)	1
1906 november 14	Magyarnádas (Kolozs)	1
1906 november 19	Sztropkó (Zemplén)	1
1906 december 8	Zabola (Háromszék)	1
1906 december 10	Karlsdorf (Krassó-Sz.)	1
1906 december 16	Torda (Torda-Aranyos)	1
1906 december 19	Szombathely (Vas)	1
1906 december 19	Karlsdorf (Krassó-Sz.)	1
1906 december 24	Nagyhalász (Szabolcs)	1
1906 december 29	Erdőbánya (Zemplén)	1
1907 januárius 4	Csűrűlye (Torda-Aranyos)	1
1907 januárius 15	Budapest	1
1907 januárius 16	Kőszeg (Vas)	1
1907 januárius 29	Fehérgyarmat (Szatmár)	1
1907 januárius 30	Mezőzáh (Torda-Aranyos)	1
1907 februárius 4	Homonna (Zemplén)	1
1907 februárius 4	Györgyfalva (Kolozs)	1
1907 februárius 9	Mátészalka (Szatmár)	1
1907 februárius 16	Kajántó (Kolozs)	1
1907 februárius 8	Budapest	1
1907 februárius —	Nyiregyháza (Szabolcs)	1
1907 márczius 1	Újmoldova (Krassó-Sz.)	1
1907 márczius 12	Süelmed (Szilágy)	1
	Összesen	114

Utólag még a következő előfordulásokat jegyeztem föl :

Idő	Hely	Drb
1907 november 10	Bács (Kolozs)	1
1907 deczember 7	Magyarnádas (Kolozs)	1
1907 deczember 30	Dés	1
1908 januárus 8	Dés	1
1908 januárus 30	Pánczélcseh	1
1908 februárus 17	Dés	1
1908 februárus 19	Petrozsény	1
1908 februárus 26	Kolozsvár	1
1908 márczius 4	Csikkarczfalva (Csik)	1
1908 márczius 22	Mikes (Torda-Aranyos)	1